

Cumün da Val Müstair

Ledscha da pulizia

dal cumün da Val Müstair

Cuntgnü

I.	In general	4
Art. 1	Chomp d'applicaziun e böts	4
Art. 2	Autoritats	4
Art. 3	Identità e legitimaziun	4
II.	Prescripziuns specialas	4
A.	TERRAIN PUBLIC	4
Art. 4	Adöver dal terrain public	4
Art. 5	Consüm da substanzas chi fan gnir dependent	5
Art. 6	Insuos-chamaints ed emissions	5
Art. 7	Campar	5
B.	DISTURBIS ED EMISSIONS DA TUOT GENER	5
Art. 8	Disturbis schmasürats o evitabels in general	5
Art. 9	Far fö	5
Art. 10	Fös artificials, raketas e petardas	5
Art. 11	Canera	6
Art. 12	Lavuors in general	6
Art. 13	Dis da pos publics	6
Art. 14	Festas grondas	6
Art. 15	Sgürar la quietezza publica	7
Art. 16	Pro festas grondas	7
Art. 17	Excepziuns	7
Art. 18	Permiss specials	7
Art. 19	Zonas da quietezza per la sulvaschina	7
Art. 20	Limitaziun d'access illas zonas da quietezza / excepziuns	8
Art. 21	Controlla da las zonas da quietezza	8
Art. 22	Gös, divertimaint e sport	8
Art. 23	Masüras pro cuntrafacziuns	8

C.	SGÜREZZA PUBLICA	8
Art. 24	Princip	8
Art. 25	Minar	8
Art. 26	Rumir naiv	8
Art. 27	Sgürar parts da stabels ed oters implants	9
Art. 28	Signalisar privels	9
Art. 29	Filfier cun spinas e saivs	9
D.	PRESCRIPZIUNS STRADALAS E DA PULIZIA DA TRAFIC	9
Art. 30	Cumpetenzas da la suprastanza cumünala e da la pulizia	9
Art. 31	Veiculs parcats cunter prescripziun	10
E.	PRESCRIPZIUNS A REGUARD BES-CHAS	10
Art. 32	Princip	10
Art. 33	Chans	10
Art. 34	Giats	10
III.	Disposiziuns executivas e mezs legals	10
<hr/>		
Art. 35	Masüras penals	10
Art. 36	Cumpetenzas	11
Art. 37	Multas disciplinaras: proceder / reglamaint da las multas	11
Art. 38	Mezs legals	11
Art. 39	Instrucziun a regard mezs legals	11
Art. 40	Cuosts d'uffizi	12
Art. 41	Refacziun	12
Art. 42	Entrada in vigur	12

Ledscha da pulizia dal cumün da Val Müstair

I. In general

Art. 1 Chomp d'applicaziun e böts

Quista ledscha regla la sgürezza da persunas e proprietà e dess mantegner la quietezza e l'uorden public sül territori dal cumün da Val Müstair. Ella cumplettescha la legislaziun federala e chantunala, tant inavant cha quai es chosa dal cumün.

Resalvadas sun plünavant otras ledschas e disposiziuns dal dret cumünal.

Art. 2 Autoritats

Autorità puliziala superiura es la suprastanza cumünala. Ella es cumpetenta da relaschar las disposiziuns e'ls permiss cha quista ledscha prevezza, sch'ella nu surlascha quella cumpetenza ad ün'otra autorità.

Art. 3 Identità e legitimaziun

In cas motivats es l'organ da controlla autorisà da constatar l'identità d'üna persuna. El ha lapro da's legitimar sainza cha quai vain giavüschà.

II. Prescripziuns specialas

A. TERRAIN PUBLIC

Art. 4 Adöver dal terrain public

Mincha adöver da terrain public e da chosas publicas chi surpassa l'adöver general douvra ün permiss dal cumün. Quai vala specialmaing per:

- a) manifestaziuns, cortegis ed arrandschamaints festivs;
- b) plazzar indrizs d'infuormaziun e da reclama;
- c) offrir marchanzia e servezzans cun intenziun commerciala;
- d) far reclama per organisaziuns cun o sainza intent commercial (offrir servezzans o tscherchar commembers);
- e) musica, chant o art sün via.

L'adöver d'üna chosa publica cun excluder otras persunas legitimadas pretenda üna concessiun dal cumün.

Avis e placats das-chan gnir exposts sün terrain public be cun permiss dal cumün. Exclus sun las tablas ufficialas d'affischa illas fracziuns.

Art. 5 Consüm da substanzas chi fan gnir dependent

Süls areals da scoula e da scoulina es il consüm d'alcohol, da nicotin ed otras substanzas chi fan gnir dependent scumandà. In cas da relaziuns specialas e motivs importants po il cumün far excepziuns per ün temp limità.

Art. 6 Insuos-chamaints ed emissiuns

Id es scumandà:

- a) da büttar robas cumpactas o liquidas sün via;
- b) da laschar per terra föglias ed aguoglias chi croudan sün la via e sün plazzals publics. Ellas ston gnir allontanadas dal proprietari da las plantas sülla deponia verda dal cumün obain sül cumpost privat;
- c) da scuar e d'allontanar la gera e la merda da la via aint illas vaschas cumünalas;
- d) deponias da cumpostar nu pon chaschunar emissiuns da savur chi pon disturbar a terzas personas. Implü ston ellas gnir cuvernadas da maniera ch'ellas nun attiran bes-chas;
- e) da far seis affars (Notdurft) sül territori abità;
- f) depuoner immundizchas da chasa aint illas chavognas dal s-chart public;

Chi chi suos-chainta las vias in e dadour il territori abità, sco p.ex. cun grascha, terra, fain e strom (pavel) o alch oter, tillas sto nettiar immediatamaing.

Art. 7 Campar

Sün tuot il territori dal cumün da Val Müstair esa scumandà da campar sco eir da pernottar aint in autorulottas o oters veiculs da tuot gener, cun excepziun dals lös cha las autoritats definischan per quist scopo.

B. DISTURBIS ED EMISSIONS DA TUOT GENER

Art. 8 Disturbis schmasürats o evitabels in general

Influenzas e disturbis schmasürats e donnaivals pel public sun scumandats, particularmaing tras füm, gas o fulia, spüzza, canera, glüms, consquass ed oter plü.

Art. 9 Far fö

Id es scumandà d'arder material da tuot gener i'l liber, cun excepziun da laina netta e sütta sco eir da charbun. Mincha fö sün territori abità douvra ün permiss dal cumün, cun excepziun da föclers.

Art. 10 Fös artificials, raketas e petardas

Impizzar fös artificials da tuot gener, raketas e petardas sün territori dal cumün es admiss be cun ün permiss dal cumün. Da quist oblig da permiss sun exclusas las festas dals 1. avuost e da Silvester.

Art. 11 Canera

Id es proibì da far canera chi po gnir evitada o diminuida.

Tant inavant cha'ls artichels seguaints nu cuntegnan regulaziuns specialas vala il seguaint:

- a) La quietezza da not düra da las 22.00 fin las 07.00. Dürant quistas uras esa d'evitar qualunque canera chi disturba la quietezza.
- b) Dürant ils dis da pos officials sco eir d'ürant ils dis da lavur da las 12.00 fin las 13.00 e da las 20.00 fin chi cumainza la quietezza da not esa da resguardar il bsögn da quietezza da la populaziun. Dürant tschellas uras sun d'evitar tuot ils disturbis exagerats chi's po evitar tras masüras radschunaivlas o cun tour il resguard toccant. Lavuors chi fan canera sun d'exeguir scha pussibel aint in locals serrats.
- c) Dürant la quietezza da not esa scumandà i'l liber il seguaint: chantar, far musica, discuorrer dad ot, sbragir ed oter plü; far sunar radios, gramofons, megafons, sirenas e similis apparats; tütar sainza bsögn e far canera cun veiculs a motor chi's lascha evitar; lavar autos, maschinas e.o.p. Dürant tschellas uras nu das-chan gnir molestadas terzas personas da maniera intolerabla tras tals cumportamaints.
- d) Activitats aint in stabilimaints nu das-chan molestar a terzas personas da maniera intolerabla; impustüt d'ürant las uras da quietezza tenor alinea a) ston las portas e fanestras esser serradas.
- e) Manaders da locals ed implants chi stan a disposiziun al public sun obliats da tour tuot las masüras necessarias per evitar cha'ls giasts chaschunan canera exagerada dadaint e dadour lur locals (admonir, trametter davent a personas, tenor bsögn ingaschar temporarmaing servezzans d'uorden privats e.u.i.). L'autorità chi dà ils permiss po obliar als manaders d'ingaschar per quist scopo ad agens cuosts ün servezzan d'uorden privat chi dispuona da las qualificaziuns necessarias.

Las prescripziuns davart la pulizia d'ustaria sun part da la ledscha d'ustaria cumünala.

Art. 12 Lavuors in general

- a) Pro lavuors da tuot gener esa da tour las masüras necessarias per proteger a personas, chosas e l'ambient. Maschinas, utensils, apparats ed oters urdegns chi fan canera sun da munir cun indrizs chi balchan il tun tenor las pussibilitats tecnicas.
- b) Lavuors da fabrica: il patrun da fabrica e la direcziun da fabrica sun in dovair da pisserar cha quistas limitaziuns gnian rispettadas strictamaing. Els vegnan chastiat pro cuntrafacziuns.

Art. 13 Dis da pos publics e locals

Dis da pos publics e locals sun:

- a) las dumengias;
- b) ils dis da festa da Büman, venderdi Sonch, firà da Pasqua, Ascensiun, firà da Tschinquaisma, festa naziunala (1. avuost), Nossadonna d'avuost (Maria Himmelfahrt 15 avuost, vaglia per la fracziun da Müstair), tuot ils Sonchs (1. november, vaglia per la fracziun da Müstair), Nadal e firà da Nadal;

Art. 14 Festas grondas

Sco festas grondas i'l sen da quist reglamaint vaglian il venderdi Sonch, dumengia da Pasqua, la dumengia da Tschinquaisma, il di d'urazchun federal e Nadal.

Art. 15 Sgürar la quietezza publica

Dürant ils dis da pos publics e locals es scumandada mincha actività chi occasiunescha canera e disturba il pos da la dumengia o il cult divin o chi violescha ils sentimaints religius d'otras persunas, specialmaing:

- a) arrandschamaints, lavuors e funcziuns colliadas cun canera o cun otras emissions chi disturban, surtuot in vicinanza da la baselgia, d'ürant ils cults divin;
- b) lavuors da construcziun, da s-chavamaint e lavuors sumgliaints;
- c) lavuors champestras e forestalas, cun reserva da l'art. 19b;
- d) il commerzi ambuland;
- e) exercizis e concurrenzas da tir;

Art. 16 Pro festas grondas

Pro festas grondas es ultra da quai scumandà:

- a) occurrenzas dal commerzi da trategn;
- b) rapreschantaziuns da teater;
- c) occurrenzas da sot;
- d) exercizis da tir;
- e) occurrenzas da sport;
- f) tgnair avert affars da vendita, exclus furnarias e pastizarias;

Art. 17 Excepziuns

Admiss sun als dis publics dal pos:

- a) lavurs indispensablas in affars chi lavuran sainza interrupziun;
- b) lavurs ill'agricultura, scha las previsiuns dal taimp nu sun bunas e pericliteschan la qualità da la racolta;
- c) servezzans publics e lavurs chi sun neccessarias per tgnair dret sü la sporta turistica;
- d) lavurs d'urgenza;
- e) avertura d'affars dal commerzi da detagl al di da la festa naziunala dals 1. avuost

A las seguaintas spartas da professiun esa admiss da tgnair avert ils locals da vendita e l'apport da marchanzia postada:

- a) furnarias e pastizarias;
- b) apotecas e kioscs;

Art. 18 Permiss specials

Sün dumonda motivada po la suprastanza pro cas excepziunals dar permiss specials.

Art. 19 Zonas da quietezza per la sulvaschina

Las zonas da quietezza per la sulvaschina servan a la protecziun da fauna e flora. Impustüt nu stess gnir disturbada la sulvaschina, eir per evitar dons indirects vi da la vegetaziun.

Las zonas da quietezza per la sulvaschina cumpiglian ils lös tenor publicaziun ufficiala sül territori dal cumün da Val Müstair.

Art. 20 Limitaziun d'acces illas zonas da quietezza / excepziuns

Dürant il temp francà illas publicaziuns correspondentas nu's das-cha entrar in las zonas da quietezza.

L'access per l'utilisaziun e cultivaziun dal god, per la chüra da la sulvaschina sco eir per masüras urgiantas e da salvamaint resta garanti. La suprastanza cumünala po far ulteriuras excepziuns in singuls cas, scha l'intent dal uorden resta tuottüna garanti.

Art. 21 Controlla da las zonas da quietezza

Persunas chi's rechattan d'ürant quist temp illas zonas da quietezza sun sforzadas da s'identifichar e da dar cuntschaint lur persunalias in cas da controllas tras ils organs chi han la cumpetenza puliziala.

Art. 22 Gös, divertimaint e sport

Pro gös ed activitats sportivas chi pon disturbar il trafic sün via resp. periclitare o molestar a terzas persunas esa da tour il resguard toccant. Quai vala specialmaing per models d'eroplans, autos e dronas cun telecumond.

L'adöver da schlitras a motor es admiss be cun permiss special dal cumün.

Art. 23 Masüras pro cuntrafacziuns

Ils organs cun funcziun puliziala sun autorisats dad interrumpere in cas da cuntravenziuns las lavuors o ils exercizis respectivs, da serrar giò maschinas, utensils ed oters indrizzs chi fan canera na admissa sco eir da retrar permiss o legitimaziuns.

C. SGÜREZZA PUBLICA

Art. 24 Princip

Tuottas acziuns chi pon periclitare la sgürezza e sandà da persunas e bes-chas o la sgürezza da chosas sun d'interlaschar.

Art. 25 Minar

Per minar sün tuot il territori cumünal voul quai ün permiss da l'uffizi da fabrica.

Art. 26 Rumir naiv

Id es scumandà da büttar naiv giò da tets, terrassas, plazzas e vias lateralas sün vias publicas o marchapes.

Excepziuns in cas da naiveras sun admissas cullas seguaintas cundiziuns:

- a) il trafic da veiculs e peduns sto gnir reglà;
- b) la naiv büttada giò sto gnir allontanada subit sün agens cuosts;
- c) saivs, mürs, soccals, üschs e.o.p. lung il terrain public han da gnir marcats.

Ils tets da chasas situadas dasper las vias publicas sun da munir cun lattas da tet o oters indrizzs chi tegnan inavo la naiv. Las chanals dal tet e'ls standschens ston gnir mantgnüts da maniera cha l'aua cula i'ls condots e chi nu fuorma chandailas da glatsch vi da la pensla. Il proprietari da l'abitacul es respunsabel per eventuels dons chi naschan pervi da naiv e glatsch chi crouda e chi periclitescha a persunas, bes-chas e chosas.

Il cumün ha il dret da deponar la naiv, schi fa dabsögn, eir sün terrain privat, sainza oblig d'indemisaziun.

Id es chosa dal proprietari da tegner liber seis access privat.

Art. 27 Sgürar parts da stabels ed oters implants

Ils proprietaris e'ls abitants dals stabels han da pisserar chi nu croudan tocs libers da quels sün plazzas e vias publicas.

Per persunas na autorizadas esa scumandà da scuvernar punts, pionchs, chanals, vascas, fouras da zocca e da levar vierchels dad idrants sco eir da schlocar o tour davent repars da tuots geners.

Art. 28 Signalisar privels

Implants chi pon s-chaffir ün privel sun da signalisar in ün möd adequat. Saivs, mürs, soccals, üschs e.o.p. lung il terrain public pitturats frais-ch han da gnir munits culs avertimaints necessaris.

Art. 29 Filfier cun spinas e saivs

L'adöver da filfier cun spinas es scumandà sün tuot il territori cumünal. Saivs illa champogna (filfier, bindels ed oter plü) chi pon periclitari a persunas o bes-chas sun d'allontanar d'utuon, davo finischun da la pasculaziun. Davart excepziuns decida il cumün.

D. PRESCRIPZIUNS STRADALAS E DA PULIZIA DA TRAFIC

Art. 30 Cumpetenzas da la suprastanza cumünala e'ls organs cun cumpetenzas puliziala

La suprastanza cumünala es cumpetenta da relaschar prescripziuns chi's basan sülla ledscha stradala svizra ed uordens secundars (in special l'uorden sur da las vias). Resalvada resta l'approvaziun tras l'autoritá chantunala, tenor las disposiziuns executivas per la ledscha federala davart il trafic sün via.

La pulizia es cumpetenta:

- a) d'inchaschar multas per cuntrafacziuns dal trafic quiet (veiculs parcats) sco eir per nun avair observà las signalisaziuns approvadas da l'autoritá o da l'uffizi cumpetent;
- b) d'inchaschar multas seguond il reglamaint da multas disciplinaras dal cumün da Val Müstair.

Pro l'inchasch da multas sun d'observar las prescripziuns e las tariffas legalas. Scha la ledscha davart las multas disciplinaras nun es applichabla, vaglian las prescripziuns tenor las disposiziuns executivas per la ledscha federala davart il trafic sün via.

Art. 31 Veiculs parcats cunter prescripziun

Veiculs parcats chi'd impedischan il trafic e la rumida da naiv o chi sun parcats cunter las prescripziuns pon gnir bloccats vi da la rouda cun urdegns adattats o das-chan gnir manats davent dals organs cun cumpetenzza puliziala, a cuosts dal possessur o da quel chi maina il veicul, scha quel nu segua ils uordens. Il cuntrafactur po eir gnir chastià.

Depuoner veiculs, maschinas ed utensils da tuot gener dadour il territori abità pretenda ün permiss da l'instanza cumünala.

Veiculs parcats sün terrain privat, chi sun in ün nosch stadi e nu pon plü gnir immatriculats, ston gnir allontanats sün cuosts dal proprietari tenor las directivas dal cumün.

E. PRESCRIPZIUNS A REGARD BES-CHAS

Art. 32 Princip

Bes-chas sun da tegner da maniera ch'ellas nu pericliteschan a la glied e nu tilla disturban cun canera o cun otras immissiuns.

Art. 33 Chans

Mincha chan sto gnir annunzchà dal possessur pro l'administraziun cumünala. L'oblig d'annunzchar cumainza subit ch'ün chan ha l'età da 3 mais. Sch'ün chan müda possessur, o sch'el moura, es il possessur oblià dad annunzchar quai infra 15 dis.

Id es scumandà da tour cun sai chans süllas loipas, aint in bogns, baselgias, sunteris, salas da concert, teaters, kinos e.o.p. exceptuats sun chans per orbs e chans d'assistenza.

Aint in stabels d'administraziun, sün areals da scoula e scoulina, sün plazzas da giovar ed implants da sport, aint in ustarias, parcs publics sco eir asils da sulvaschina esa da tegner ils chans in tschinta cuorta. La suprastanza cumünala po ordinar ün oblig da tegner in tschinta temporar o permanent per ulteriurs areals (p.ex. sendas lung la prada) e til signalisar correspudentamaing.

Id es scumandà da laschar ir chans sainza survaglianza.

Persunas chi possedan o mainan chans han d'allontanar subit ils excremains da lur chans sün terrain public e terrain privat da terzas persunas.

Art. 34 Giats

Il cumün po, in coordinaziun cul veterinari e'l guardiasulvaschina, ordinar cha giats amalats o laschats a l'abandun vegnan indurmanzats sainza indemniziun al possessur.

III. Disposiziuns executivas e mezs legals

Art. 35 Masüras penalas

Cuntravenziuns cun intenziun o per negligenza a las prescripziuns da quista ledscha ed ad ordinaziuns e decrets relaschats a basa da tala vegnan chastiadas cun multa minimala da

fr. 50.00 fin fin a la summa maximal, circumscritta i'l reglamaint da multas disciplinaras dal cumün da Val Müstair. In cas da repetiziun ed in oters cas agravants fin a fr. 5'000.00

Art. 36   Cumpetenzas

La suprastanza cumünala ha la cumpetenzza da relaschar ün reglamaint da multas disciplinaras per surpassamaints da disposiziuns da quista ledscha.

Multas chi surpassan l'import surmanzunà o chi nu vegnan dattas illa procedura da multas disciplinaras stan illa cumpetenzza da la suprastanza cumünala illa procedura ordinaria. La puniziun tenor dret federal e chantunal es resalvada.

Art. 37   Multas disciplinaras: proceder / reglamaint da las multas

Ils organs cun cumpetenzza puliziala sun autorisats d'inchaschar multas disciplinaras sül lö in cas chi vegnan surpassadas prescripziuns francadas in quista ledscha.

Inchaschar multas sül lö es admiss be sch'ün organ d'uorden cumpetent ha observà svesch la cuntrafacziun e scha la persuna pertocca til arcugnuoscha.

Üna persuna cuolpabla po pajar la multa subit o infra 30 dis. Cul pajamaint survain la multa vigur legala.

Üna persuna cuolpabla chi nu paga la multa subit survain ün formular cun termin da ponderaziun. Sch'ella paga infra quist termin vain il formular eliminà. In cas cuntrari vain la persuna denunzchada e la procedura ordinaria cun oblig da surtour ils cuosts vain fatta.

Üna persuna cuolpabla cun domicil dadour la Svizra chi nu paga la multa subit sto depositar l'import o dar ün'otra garanzia adequata.

Tuot las decisiuns e disposiziuns ston nomnar exactamaing la cuntrafacziun e las disposiziuns penelas applichablas sco eir cuntegner ün'indicaziun davart ils mezs legals.

Plünavant vala il reglamaint relaschà da la suprastanza cumünala davart l'inchasch da multas disciplinaras sül lö.

Art. 38   Mezs legals

Cunter las disposiziuns dals organs cun cumpetenzas pulizialas po gnir protestà infra 10 dis in scrit e cun motivaziun pro la suprastanza cumünala. Cunter disposiziuns da la suprastanza cumünala po gnir protestà infra 30 dis in scrit e cun motivaziun pro'l güdisch administrativ dal Chantun Grischun.

Cunter decrets penals da la suprastanza cumünala sün protestas inoltradas e cunter ulteriuras decisiuns da la suprastanza cumünala sta liber infra 30 dis il recuors al güdisch administrativ chantunal, scha'l dret superiur nun excluda quai. Las prescripziuns tenor las ledschas superiuras restan resalvadas.

Art. 39   Instrucziun a regard mezs legals

Tuot las decisiuns e disposiziuns relaschadas da la suprastanza cumünala e dals organs cun cumpetenzza puliziala ston cuntegner ün'indicaziun davart ils mezs legals.

Art. 40 Cuosts d'uffizi

Per relaschar e trametter decisiuns e disposiziuns po il cumün metter in quint spaisas d'uffizi. Expensas per praistaziuns da terzas personas e güdicats (Gutachten) vegnan ultra da quai miss a quint.

Art. 41 Refacziun

Scha la ledscha nu prevezza alch oter, ha il cumün il dret da pisserar o dad ordinar ch'üna chosa donnagiada vegna missa in uorden o refatta.

La persuna cuolpabla o respunsabla ha da surtour ils cuosts.

Art. 42 Entrada in vigur

Quista ledscha aintra in vigur cun l'acconsentimaint da la votaziun a l'urna, als 04.03.2018. Ella rimplazza tuot las prescripziuns chi cuntrafan a quista ledscha.

Acceptà da la radunanza cumünala ils: 13.12.2017

Acceptà da las votantas e dals votants a l'urna ils: 04.03.2018

Il president cumünal: .....
Rico Lamprecht

Il chanzlist cumünal: .....
Not Manatschal